

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 416/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou PARA advokáti, s. r. o., Gagarinova 10/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Marek Para, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 140/2019 z 19. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 140/2019 z 19. novembra 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že ide o rodinnoprávnu vec, a to o konanie o úpravu práv a povinností k maloletému [REDAKOVANÉ] (nar. 2005) a maloletému [REDAKOVANÉ] (nar. 2012) na čas do rozvodu.

3. Počas konania pred súdom prvej inštancie sťažovateľ navrhol, aby bol maloletý mladší syn [REDAKOVANÉ] zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, keďže uvedená forma starostlivosti sa sťažovateľovi javila ako najvhodnejšie riešenie v zložitej rodinnej situácii. Vzťah maloletého [REDAKOVANÉ] s matkou je podľa sťažovateľa narušený, styk matky s maloletým [REDAKOVANÉ] sa realizoval vo veľmi obmedzenom rozsahu, čo malo za následok, že maloletí synovia [REDAKOVANÉ] sa stýkali iba počas styku maloletého [REDAKOVANÉ] so sťažovateľom ako ich otcom.

4. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 P 101/2017-2453 zo 16. novembra 2018 súd rozhodol vo veci samej tak, že maloletého [REDAKOVANÉ] zveril na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti sťažovateľa a maloletého [REDAKOVANÉ] na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti matky. Súd zároveň určil vyživovaciu povinnosť oboch rodičov ku synom, tiež rozhodol, že právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok sú oprávnení obaja rodičia. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol.

5. Sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu v bode 58, kde súd poukazuje na vyeskalovaný konflikt rodičov, v dôsledku ktorého sa rodičia nevedia dohodnúť ani na tom, ako si má dieťa plniť základné povinnosti, kedy v priebehu konania pred súdom prvej inštancie vyvstala potreba rozhodnúť o výbere základnej školy pre maloletého [REDAKOVANÉ] rovnako tak o výbere predškolského zariadenia. Medzi rodičmi zlyháva akákoľvek konštruktívna debata, bez snahy akýchkoľvek ústupkov. Navyše v rodine je aj konflikt medzi matkou a starším synom [REDAKOVANÉ]

6. Podľa sťažovateľa zjednodušene možno uviesť, že dôvodom nezverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bola skutočnosť, že komunikácia medzi rodičmi je narušená, rodičia spolu nevedia spolupracovať a nekooperujú v záujme maloletých detí. V závere súd dodal, že ak sa v budúcnosti zastabilizuje situácia v rodine, nie je vylúčená striedavá osobná starostlivosť.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie. S názorom súdu prvej inštancie o nemožnosti zverenia maloletého [REDAKOVANÉ] do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov sa sťažovateľ nestotožnil, pričom poukázal na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Českej republiky.

8. Krajský súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti uviedol, že predpokladom pre rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Ďalej uviedol, že akákoľvek striedavá starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať. Jedným z určujúcich faktorov pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti je schopnosť rodičov spolupracovať s druhým rodičom pri výchove dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou aj s mimoškolskými aktivitami, pričom odvolací súd poukázal na samostatne vedené konanie, v ktorom súd nahrádzal súhlas sťažovateľa so zápisom maloletého [REDAKOVANÉ] do prvého ročníka základnej školy (bod 21 a 22 odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

9. Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť.

10. Podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ odôvodňuje porušením čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Sťažovateľ poukazuje na to, že pokiaľ sú u oboch rodičov, ktorí majú záujem na zabezpečovaní starostlivosti o maloletého, naplnené rovnakou mierou relevantné kritériá, je žiaduce maloleté dieťa zveriť do striedavej starostlivosti oboch rodičov alebo prijať opatrenia, ktoré takýto postup v budúcnosti umožnia, pritom poukazuje na nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2482/13, I. ÚS 153/16, IV. ÚS 1921/17.

11. Sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu, ktorý vo vzťahu k zamietnutiu striedavej starostlivosti mladšieho syna [REDAKOVANÉ] poukázal na nedostatočnú komunikáciu medzi rodičmi, konflikty a nedorozumenia medzi rodičmi a nemožnosť dohodnúť sa na podstatných záležitostiach, ktoré sa týkajú maloletého. Krajský súd však nespochybnil, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletého a maloletý má k obom rodičom pozitívny vzťah. Sťažovateľ tvrdí, že jediným dôvodom, ktorý všeobecné súdy uviedli ako argument pre zamietnutie návrhu sťažovateľa, bola nedostatočná a nevhodná komunikácia medzi rodičmi. Sťažovateľ je toho názoru, že zamietnutie návrhu na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov z dôvodu nedostatočnej a nesprávnej komunikácie medzi rodičmi je v rozpore s čl. 41 ústavy a čl. 8 dohovoru. Podľa názoru sťažovateľa je nesprávne tvrdenie všeobecného súdu, že absencia vhodnej komunikácie medzi rodičmi vylučuje možnosť zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Sťažovateľ výslovne pripúšťa, že je pravdou, že rodičia spolu nekomunikujú na požadovanej úrovni, avšak tak súd prvej inštancie ako ani odvolací súd sa dôvodmi, pre ktoré rodičia spolu nekomunikujú, nezaoberal.

12. Sťažovateľ tvrdí, že v rámci konania sa súd nezaoberal postojom matky, ktorá odmietala viesť komunikáciu so sťažovateľom, ako aj sa odmietla zúčastňovať na odbornom poradenstve uloženom súdom v rámci výchovného opatrenia, ktorého cieľom

bolo zlepšiť komunikáciu medzi rodičmi. Rovnako tak sa nezaoberal znaleckým posudkom č. 27/2019 znalca z odboru Klinickej psychológie detí a dospelých Ing. Igora Obucha, ktorý predložil sťažovateľ v rámci konania ako súkromný znalecký posudok v súlade s ustanovením § 209 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V rámci znaleckého posudku sa znalec zameril na komunikáciu medzi rodičmi v konkrétnom období a konštatoval, že spôsob komunikácie matky je konfrontačný, manipulatívny s cieľom sťažovateľa ako otca atakovať a ponížiť, čím bolo preukázané, že strojom nevhodnej komunikácie medzi rodičmi je práve matka.

13. Podľa sťažovateľa úroveň komunikácie medzi rodičmi nemôže byť určujúcim faktorom pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Skutočnosť, že rodičia sa v rámci konania pred všeobecnými súdmi nedokázali dohodnúť na výbere základnej školy pre maloletého, ako ani na výbere predškolského zariadenia, ešte neznamená, že nie sú splnené podmienky pre zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Samotná absencia komunikácie medzi rodičmi, či jej zhoršená kvalita, nemôže viesť k vylúčeniu striedavej osobnej starostlivosti, pretože v takom prípade by išlo o ústupok vzájomnej rivalite rodičov. Pokiaľ by aj zavinenie bolo na strane oboch rodičov, nemožno túto okolnosť vyčítať iba jednému z nich a maloleté dieťa zveriť druhému rodičovi. Sťažovateľ v tomto smere poukazuje na rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Českej republiky, ktorý sa vo viacerých rozhodnutiach zamýšľal nad ústavnosťou rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré zamietli návrhy na zverenie maloletých do striedavej osobnej starostlivosti z dôvodov absencie komunikácie medzi rodičmi.

14. V uvedenom význame bolo podľa sťažovateľa povinnosťou krajského súdu skúmať dôvody, pre ktoré rodičia spolu vhodným spôsobom nekomunikujú, vysporiadať sa pri rozhodovaní s odmietavým postojom matky zúčastňovať sa na odbornom poradenstve nariadenom Okresným súdom Bratislava I. Absenciu vhodnej komunikácie medzi rodičmi však v neposlednom rade nemal súd vyhodnotiť ako prekážku na strane sťažovateľa a maloletého zveriť do výlučnej starostlivosti matky, ktorá zlepšenie komunikácie výslovne odmieta. Krajský súd tak znemožnil zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, čo sa aj na podklade iných zadovážených dôkazov v konaní javilo byť

v najlepšom záujme maloletého, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru.

15. Ústavný súd z vyjadrenia sťažovateľa (na výzvu ústavného súdu) zistil, že na Okresnom súde Bratislava V prebieha konanie o rozvod manželstva sťažovateľa a s tým spojené konanie o úpravu práv a povinností k maloletým na čas po rozvode. Konanie je t. č. prerušené do právoplatného skončenie konania o úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu vedenom na Okresnom súde Bratislava I, t. j. konania, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok. Vzhľadom na to, že konanie je právoplatne skončené, možno očakávať pokračovanie v konaní o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode.

16. Ústavný súd z vyjadrenia sťažovateľa ďalej zistil, že sťažovateľ podal voči napadnutému rozsudku dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzuje podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ uvádza, že v podanom dovolaní napáda porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k vykonanému znaleckému dokazovaniu (súdom nariadené znalecké dokazovanie/súkromné znalecké posudky vypracované na žiadosť sťažovateľa), teda vytýka procesné chyby v odvolacom konaní, zatiaľ čo v ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva na rodinný život podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru z pohľadu hmotného práva – zákona o rodine (obdobne ako napr. v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 276/2014, keď nálezom ústavného súdu došlo ku konštatovaniu porušenia práva sťažovateľa na rodinný život postupom krajského súdu).

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

21. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Týmto zákonom je najmä zákon o rodine upravujúci rodičovské práva a povinnosti, a to vo vzťahu k danej veci osobitne v § 36 v spojení s § 24, a ako aj Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ktorý v § 111 až § 122 upravuje konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

22. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

23. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovor štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

24. Podľa § 420 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Ústava v uvedených

ustanoveniach poskytuje ochranu manželstvu, rodičovstvu a rodine ako inštitútom. Táto ochrana sa poskytuje predovšetkým prostredníctvom početných právnych noriem rodinného, ale napr. aj finančného alebo trestného práva (II. ÚS 47/97). Deti sú v zmysle čl. 41 ods. 4 ústavy subjektom ochrany, ktorým sa priznáva právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Priznáva sa im v rámci tohto ustanovenia aj ochrana pred násilným odlúčením od rodičov. Rodičom sa, na druhej strane, priznáva právo starať sa o deti a vychovávať ich.

27. Dôvodom, prečo sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, je nesprávny právny názor krajského súdu o tom, že nedostatočná komunikácia medzi rodičmi je dôvodom na zamietnutie návrhu na zverenie maloletého [REDAKOVANÉ] do striedavej osobnej starostlivosti. Tento nesprávny právny názor krajského súdu vyjadrený v jeho rozhodnutí znamená podľa sťažovateľa porušenie sťažovateľovho práva na súkromný a rodinný život.

28. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nesprávne právne posúdenie môže byť podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP (v spojení s § 2 ods. 1 CMP) predmetom prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu v rámci dovolania na dovolacom súde. Eventuálne, pokiaľ ide o arbitrárne právne posúdenie, ktoré je aj ústavne neudržateľné, môže byť nesprávne právne posúdenie vo výnimočných prípadoch predmetom dovolania aj v zmysle § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 CSP. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej „*skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody*“ (pozri napr. IV. ÚS 43/04, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Postup všeobecného súdu, ktorý aplikuje určité ustanovenie zákona bez relevantných dôvodov v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, treba považovať za postup arbitrárny. Takýto postup je zároveň aj zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy (I. ÚS 335/06). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých

odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012).

29. Ak teda sťažovateľ tvrdí, že rozhodnutie krajského súdu bolo, čo sa týka právneho posúdenia striedavej starostlivosti k synovi [REDAKOVANÉ] nesprávne, mal možnosť domáhať sa ich nápravy v prípadnom dovolacom konaní. Dovolanie nie je v tejto rodinnoprávnej veci v súčasnosti vylúčené (§ 76 CMP *a contrario*), ako to bolo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb.) účinného do 30. júna 2016.

30. Sťažovateľ však v odpovedi ústavnému súdu sám uviedol, že v dovolaní namietal len porušenie práva na spravodlivý proces v súvislosti s vykonaným dokazovaním a v ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva na rodinný život ako hmotných práv; sťažovateľ teda namietanie nedostatkov rozdelil do dvoch opravných prostriedkov – dovolania a ústavnej sťažnosti.

31. Sťažovateľ mohol využiť dovolanie nielen na namietanie nesprávneho procesného postupu krajského súdu, pokiaľ ide o dokazovanie, ale aj na namietanie nesprávneho právneho posúdenia zverenia [REDAKOVANÉ] do striedavej osobnej starostlivosti.

32. Vo vzťahu k tomu ústavný súd uvádza, že právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, podľa ktorého sa môže o ústavných sťažnostiach konať len vtedy, ak o ochrane označených základných práv a slobôd sťažovateľov (porušenie ktorých sa namieta) nerozhoduje, resp. nemohol rozhodovať iný (všeobecný) súd. Konanie pred ústavným súdom totiž nie je konaním, v ktorom by bolo možné naprávať to, čo účastník predchádzajúceho konania zanedbal, keď si riadne a včas nehájil svoje práva, hoci tak urobiť mohol a mal. Ústavná sťažnosť preto nepredstavuje klasický alebo alternatívny riadny ani mimoriadny opravný prostriedok, ale osobitný ústavný prostriedok, ktorý pred ústavným súdom otvára celkom nové konanie. Sťažnosť teda predstavuje prostriedok *ultima ratio* a je nástrojom ochrany základných práv a slobôd, nastupujúcim až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov určených na ochranu práv, uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej

moci (pozri Ľalík, M., Ľalík., T. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky, Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer SR. 2019, s. 387, obdobne III. ÚS 114/2010, III. ÚS 545/2017, I. ÚS 53/2018).

33. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) je účinný prostriedok nápravy pre sťažovateľa vyjadrený jeho (i) prístupnosťou, (ii) spôsobilosťou privodiť nápravu a (iii) ponúka rozumnú šancu na úspech v konaní. Za neúčelné právne prostriedky možno považovať tie povinné prostriedky, ktoré treba podať v danej krajine, avšak stabilná rozhodovacia činnosť nedáva nijakú šancu na úspech (rozsudok Veľkej komory ESLP zo 6. 1. 2011 vo veci *Paksas c. Litva*, § 75). Možno povedať, že rozumná šanca na úspech je merateľná empirickými ukazovateľmi v podobe stabilnej rozhodovacej činnosti orgánu verejnej moci, ktorý musí brať ľudské práva a slobody vážne a nielen „*pro forma*“ prerokovávať a rozhodovať o nich (pozri Ľalík, M., Ľalík., T. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky, Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer SR. 2019, s. 388).

34. Jednou z rovín subsidiarity je to, aby ústavný súd mohol prebrať skutkové a právne závery všeobecných súdov a tie vyhodnotiť v teste ústavnosti. Základ pre rozhodovanie ústavného súdu je urobený už predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou orgánu verejnej moci (pozri Vernarský, M. Ústavná sťažnosť a opravné prostriedky v civilnom procese. *Justičná revue*. roč. 68, č. 3/2016, s. 248). Princíp subsidiarity zasahuje aj do argumentačnej (vecnej) časti ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ je povinný podľa judikatúry ústavného súdu uplatniť v konaniach predchádzajúcich ústavnej sťažnosti rovnakú argumentáciu, ako uplatňuje v návrhu na konanie o ústavnej sťažnosti (pozri Ľalík, M., Ľalík., T. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky, Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer SR. 2019, s. 389). Uvedené je zároveň aj vyjadrením zásady sebaobmedzenia a minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd má kompetenciu zasiahnuť, len keď všeobecné súdy v rámci konania poskytnutému sťažovateľovi zlyhajú a ich postup alebo rozhodnutie sú ústavne neudržateľné.

35. Ak teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa bol oprávnený rozhodovať iný súd na základe dostupného a účinného právneho prostriedku nápravy v systéme všeobecného súdnictva, ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci. Ak aj sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 276/2014, kde došlo ku konštatovaniu porušenia práva sťažovateľa na rodinný život postupom krajského súdu, išlo o kontrolu ústavnosti rozhodnutia krajského súdu, proti ktorému nemal sťažovateľ účinný dostupný opravný prostriedok, keďže dovolanie bolo podľa vtedy účinného Občianskeho súdneho poriadku vylúčené.

36. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil, že sťažovateľ nenamietal tieto pochybenia pred všeobecnými súdmi v rámci všetkých dostupných opravných prostriedkov vrátane dovolania. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

37. Odhliadnuc od uvedených dôvodov odmietnutia sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu, ústavný súd nevyklučuje, že by mohlo dôjsť k porušeniu hmotných práv sťažovateľa v takej intenzite, ktorá by bola prakticky nezvratiteľná všeobecnými súdmi v prípadnom opravnom konaní. Nejde však o prípad sťažovateľa. Sťažovateľ má stále právo vychovávať svojho maloletého syna [REDAKOVANÉ] má právo sa s ním stretávať, je oprávnený ho zastupovať a spravovať jeho majetok. Určenie miery osobnej starostlivosti je navyše určené rozhodnutím, ktoré bude trvať len na čas do rozvodu manželov, je teda dočasné a navyše podlieha zmene v prípade zmeny pomerov (§ 121 CMP). Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd prispôsobuje intenzitu prieskumu (i) typu napadnutého rozhodnutia a (ii) stavu veci v čase rozhodovania.

38. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd reflektuje, že aj v takýchto konaniach musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu ochrany rodinného života. Z predbežného prerokovania tejto sťažnosti nevyplýva, že by išlo o prípad zásahu do rodičovstva a rodiny ako takej.

39. Z už uvedených dôvodov by musel ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietnuť aj pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu